

Wymagania edukacyjne z **biologii** dla uczniów klasy **VII szkoły podstawowej**
uwzględniają zmiany w **podstawie programowej z 2024 r.**
Opracowała: **Monika Magiera**

WYMAGANIA NA OCENĘ ŚRÓDROCZNA:

ocena celująca:

UCZEŃ spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem, wykonuje zadania dla chętnych, wyszukuje dodatkowe informacje i ciekawostki, rozwiązuje zadania problemowe, nietypowe, bierze aktywny udział w konkursach przedmiotowych. Dodatkowo: przygotowuje informacje o chorobach i pielęgnacji skóry młodzieńczej, uzasadnia konieczność regularnych ćwiczeń gimnastycznych dla prawidłowego funkcjonowania aparatu ruchu, przygotowuje informacje o chorobach związanych z zaburzeniami łąknienia i przemiany materii, odczytuje i interpretuje wyniki laboratoryjne krwi oraz moczu, zapisuje za pomocą symboli chemicznych równanie reakcji – utleniania glukozy, wykazuje różnice między cukrzyca typu I a II, wykazuje związek między funkcjonowaniem organizmu a wysypianiem się, wskazuje na przykładach współzależność smaku i węchu, wyznacza dni płodne i niepłodne u kobiet (dla dziewcząt), tworzy prezentację na temat dojrzewania, dowodzi, że stres jest przyczyną chorób cywilizacyjnych.

ocena bardzo dobra:

UCZEŃ: przedstawia metody badań stosowanych w biologii, omawia budowę i funkcje struktur komórkowych, wykonuje preparaty mikroskopowe, wyciąga wnioski dotyczące komórkowej budowy organizmów, opisuje rodzaje tkanki nabłonkowej, charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi, wyszukuje informacje o środkach kosmetycznych z filtrem UV przeznaczonych dla młodzieży, omawia rolę chrząstek w budowie klatki piersiowej, charakteryzuje budowę i funkcje mięśni gładkich i poprzecznie prążkowanych, przedstawia negatywny wpływ środków dopingujących na zdrowie człowieka, wyjaśnia konieczność stosowania rehabilitacji po przebytych urazach, planuje i demonstruje czynności udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów kończyn, analizuje przyczyny urazów ścięgien, porównuje wartość energetyczną węglowodanów i tłuszczów, wyjaśnia skutki nadmiernego spożywania tłuszczów, przewiduje skutki niedoboru wody w organizmie, omawia znaczenie procesu trawienia, opisuje etapy trawienia pokarmów w poszczególnych odcinkach przewodu pokarmowego, analizuje miejsca wchłaniania strawionego pokarmu i wody, wykazuje zależność między higieną odżywiania się a chorobami układu pokarmowego, wskazuje zasady profilaktyki próchnicy zębów, omawia zasady transfuzji krwi, wyjaśnia mechanizm krzepnięcia krwi, wykazuje rolę zastawek w funkcjonowaniu serca, demonstruje pierwszą pomoc w wypadku krwotoków, wyjaśnia znaczenie badań profilaktycznych chorób układu krwionośnego, rozpoznaje na ilustracji lub schemacie narządy układu limfatycznego, demonstruje mechanizm modulacji głosu

ocena dobra:

UCZEŃ: rozróżnia próby kontrolną i badawczą, odróżnia pod mikroskopem, na schemacie, opisie lub zdjęciu poszczególne elementy budowy komórki, samodzielnie wykonuje proste preparaty mikroskopowe, wyjaśnia rolę poszczególnych elementów komórki, charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych, rysuje schemat komórki nerwowej i opisuje poszczególne elementy jej budowy, rozpoznaje pod mikroskopem lub na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych, opisuje funkcje poszczególnych wytworów naskórka, omawia objawy dolegliwości skóry, wyjaśnia czym są alergię skórne, rozpoznaje różne kształty kości, wymienia kości budujące szkielet osiowy, charakteryzuje funkcje szkieletu osiowego, wymienia kości tworzące obręcz barkową i miedniczną, porównuje budowę kończyny górnej i dolnej, opisuje rolę szpiku kostnego, omawia warunki prawidłowej pacy mięśni, wyjaśnia na czym polega antagonistyczne działanie mięśni, wyjaśnia przyczyny wad postawy, charakteryzuje zmiany zachodzące wraz z wiekiem w układzie kostnym, określa znaczenie błonnika w prawidłowym funkcjonowaniu układu pokarmowego, uzasadnia konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw, porównuje pokarmy pełnowartościowe i niepełnowartościowe, charakteryzuje rodzaje witamin, przedstawia rolę witamin oraz składników mineralnych, rozpoznaje poszczególne rodzaje zębów u człowieka, wykazuje rolę zębów w mechanicznej obróbce pokarmu, omawia funkcje poszczególnych odcinków przewodu pokarmowego, wyjaśnia znaczenie pojęcia wartość energetyczna pokarmu, przewiduje skutki złego odżywiania się, wykazuje, że WZW A, WZW B, WZW C są chorobami związanymi z higieną układu pokarmowego, omawia rolę hemoglobiny, przedstawia społeczne znaczenie krwiodawstwa, porównuje krwiobieg mały i duży, opisuje mechanizm pracy serca, omawia fazy cyklu pracy serca, mierzy koledze puls, charakteryzuje objawy krwotoku żylnego i tętniczego, opisuje rolę układu limfatycznego, wskazuje drogi zakażenia się HIV, wyróżnia drogi oddechowe i narządy wymiany gazowej, wyróżnia procesy wentylacji płuc i oddychania komórkowego, określa znaczenie oddychania komórkowego, rozróżnia czynne i bierne palenie tytoniu

ocena dostateczna:

UCZEŃ: opisuje cechy organizmów żywych, wymienia funkcje poszczególnych struktur komórkowych, określa najważniejsze funkcje poszczególnych tkanek zwierzęcych i układów narządów, omawia funkcje skóry i warstwy podskórnej, rozpoznaje na schemacie warstwy skóry, wymienia przyczyny grzybic skóry, klasyfikuje rodzaje oparzeń i odmrożeń skóry, opisuje stan zdrowej skóry, wskazuje na modelu szkielet osiowy oraz szkielet obręczy i kończyn, wskazuje na modelu mózgo- i trzewioczaszkę, wymienia narządy chronione przez klatkę piersiową, opisuje budowę stawu, wskazuje na modelu kości kończyny górnej i dolnej, wymienia rodzaje połączeń kości, opisuje cechy tkanki mięśniowej, opisuje urazy kończyn, omawia przyczyny chorób aparatu ruchu, klasyfikuje składniki odżywcze na budulcowe i energetyczne, wskazuje rolę wody w organizmie, wskazuje odcinki przewodu pokarmowego na modelu, rozpoznaje wątrobę i trzustkę, układu jadtospis w zależności od zmiennych warunków zewnętrznych, wymienia choroby układu pokarmowego, omawia funkcje krwi, opisuje funkcje zastawek żylnych, wyjaśnia czym jest puls, omawia rolę węzłów chłonnych, wyróżnia odporności, określa przyczyny choroby AIDS, wyjaśnia na czym polega transplantacja narządów, omawia funkcje elementów układu oddechowego, opisuje rolę nagłośni, omawia zawartość gazów w powietrzu wdychanym i wydychanym, określa sposoby zapobiegania chorobom układu oddechowego, opisuje przyczyny astmy, wskazuje źródła infekcji górnych i dolnych dróg oddechowych

ocena dopuszczająca:

UCZEŃ: podaje przykłady dziedzin biologii, wymienia dziedziny biologii zajmujące się budową i funkcjonowaniem człowieka, wymienia źródła wiedzy biologicznej, wymienia elementy budowy komórek: roślinnej, zwierzęcej, grzybowej i bakteryjnej, wyjaśnia czym jest tkanka, wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych, wyjaśnia czym jest narząd, wymienia warstwy skóry, przedstawia podstawowe funkcje skóry, wymienia wytwory naskórka, omawia zasady pielęgnacji skóry, wskazuje części bierną i czynną aparatu ruchu, podaje nazwy elementów budowy szkieletu, opisuje budowę kości, omawia cechy fizyczne kości, wymienia rodzaje tkanki mięśniowej, wymienia choroby aparatu ruchu, wymienia naturalne krzywizny kręgosłupa, wymienia podstawowe składniki odżywcze, wymienia przykłady witamin rozpuszczalnych w wodzie i tłuszczach, wyjaśnia na czym polega trawienie pokarmów, wymienia rodzaje zębów u człowieka, wymienia odcinki przewodu pokarmowego człowieka, określa zasady zdrowego żywienia, podaje nazwy elementów morfotycznych krwi, wymienia grupy krwi, wymienia narządy układu krwionośnego, wymienia elementy budowy serca, wymienia choroby układu krążenia, wymienia narządy układu limfatycznego, wyjaśnia co to jest szczepionka, opisuje objawy alergii, wymienia odcinki układu oddechowego, definiuje mitochondrium, wymienia choroby układu oddechowego

WYMAGANIA NA OCENĘ ROCZNA: /obejmują także wymagania na ocenę śródroczną/

ocena bardzo dobra:

UCZEŃ: uzasadnia konieczność picia wody podczas leczenia chorób nerek, ocenia rolę dializy w ratowaniu życia, uzasadnia konieczność regularnego opróżniania pęcherza moczowego, wyjaśnia sposób działania synapsy, przedstawia rolę odruchów warunkowych w procesie uczenia się, omawia powstawanie obrazu na siatkówce, wyjaśnia zasadę działania narządu równowagi, wyjaśnia mechanizm odbierania i rozpoznawania dźwięków, rozróżnia rodzaje soczewek korygujących wady wzroku, uzasadnia, że skóra jest narządem dotyku, uzasadnia, że główka plemnika jest właściwą gametą męską, wykazuje związek budowy komórki jajowej z pełnioną funkcją, omawia zmiany hormonalne i zmiany w macicy zachodzące w trakcie cyklu miesięczkowego, analizuje funkcje łożyska, analizuje różnice między przekwitaniem a starością, omawia mechanizm powstawania ciąży mnogiej i pojedynczej, uzasadnia konieczność wykonywania badań kontrolnych jako sposobu wczesnego wykrywania raka, wykazuje zależność działania poszczególnych układów narządów w organizmie człowieka, uzasadnia, że antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniami lekarza, dowodzi, że stres jest przyczyną chorób cywilizacyjnych, uzasadnia, że nerwice są chorobami cywilizacyjnymi, wskazuje alternatywne zajęcia pomagające uniknąć uzależnień

ocena dobra:

UCZEŃ: omawia na ilustracji proces powstawania moczu, omawia na ilustracji przebieg dializy, przyporządkowuje hormony do odpowiednich gruczołów, które je wytwarzają, interpretuje skutki nadmiaru i niedoboru hormonów, porównuje działanie układu nerwowego i dokrewnego, objaśnia budowę rdzenia kręgowego i mózgowia, rozpoznaje cechy depresji, opisuje przyczyny nerwic, opisuje drogę światła w oku, wskazuje lokalizację receptorów wzroku, opisuje funkcje poszczególnych elementów męskiego układu rozrodczego, charakteryzuje żeńskie pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowe cechy płciowe, opisuje funkcje wewnętrznych narządów rozrodczych, charakteryzuje funkcje błon płodowych, charakteryzuje okres

rozwoju płodowego, charakteryzuje etapy porodu, przedstawia cechy oraz przebieg fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka, wyjaśnia na czym polega homeostaza, przedstawia znaczenie pojęć zdrowie i choroba, wymienia najważniejsze choroby człowieka wywoływane przez wirusy, bakterie oraz przedstawia zasady profilaktyki tych chorób, podaje przykłady szczepień obowiązkowych i nieobowiązkowych, wyjaśnia przyczyny powstawania chorób społecznych, opisuje wpływ palenia tytoniu i działania alkoholu na zdrowie człowieka, wyjaśnia mechanizm powstawania uzależnień

ocena dostateczna:

UCZEŃ: wyjaśnia pojęcia wydalanie i defekacja, określa zapotrzebowanie organizmu człowieka na wodę, klasyfikuje gruczoły, wyjaśnia pojęcie gruczoł dokrewny oraz równowaga hormonalna, wyjaśnia czym są hormony, opisuje elementy budowy komórki nerwowej, wyróżnia somatyczny i autonomiczny układ nerwowy, wskazuje na ilustracji elementy budowy rdzenia kręgowego, wyróżnia włókna czuciowe i ruchowe, omawia drogę impulsu nerwowego w łuku odruchowym, wymienia sposoby radzenia sobie ze stresem, wymienia przykłady chorób układu nerwowego, omawia funkcje elementów budowy oka i aparatu ochronnego oka, wyjaśnia pojęcie adaptacja i akomodacja oka, wymienia funkcje poszczególnych elementów ucha, omawia przyczyny powstawania wad wzroku, rozpoznaje krótkowzroczność i dalekowzroczność, wymienia rodzaje kubków smakowych, omawia budowę plemnika, opisuje funkcje żeńskiego układu rozrodczego, definiuje jajnik jako miejsce powstawania komórki jajowej, porządkuje etapy rozwoju zarodka, wyjaśnia pojęcie zapłodnienie, podaje czas trwania ciąży, opisuje objawy starzenia się organizmu, wymienia różnice w tempie dojrzewania dziewcząt i chłopców, wyjaśnia różnicę między nosicielstwem HIV a chorobą AIDS, wymienia drogi zakażenia wirusami HPV, HIV, HCV, HBV, opisuje zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne, przedstawia zasady profilaktyki chorób nowotworowych, omawia znaczenie szczepień ochronnych

ocena dopuszczająca:

UCZEŃ: wymienia narządy układu wydalniczego, wymienia choroby układu wydalniczego, wymienia gruczoły dokrewne i hormony, wymienia funkcje układu nerwowego, wymienia elementy budowy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, wymienia rodzaje nerwów obwodowych, podaje czynniki wywołujące stres, omawia znaczenie zmysłów w życiu człowieka, wyróżnia ucho zewnętrzne, wewnętrzne i środkowe, wymienia wady wzroku, wymienia choroby oczu i uszu, wskazuje rozmieszczenie receptorów powonienia, smaku i dotyku, wymienia podstawowe smaki, wymienia bodźce odbierane przez receptory skóry, wymienia męskie i żeńskie narządy rozrodcze, wymienia męskie i żeńskie cechy płciowe, wymienia żeńskie hormony płciowe, wymienia kolejne fazy cyklu miesięczkowego, podaje nazwy błon płodowych, podaje długość trwania rozwoju płodowego, wymienia etapy życia człowieka, wymienia rodzaje dojrzałości, wymienia choroby układu rozrodczego, wskazuje drogi wydalania wody z organizmu, wymienia choroby cywilizacyjne i zakaźne, podaje przykłady używek, wymienia skutki zażywania niektórych substancji psychoaktywnych na stan zdrowia

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów: sprawdziany po dziale, testy, kartkówki, odpowiedzi ustne, prace domowe i inne prace.

Uczniowie objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną mają dostosowane wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych

i edukacyjnych zgodnie z zapisem w opinii z PPP.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej: każdy uczeń może ubiegać się o otrzymanie rocznej oceny wyższej niż przewidywana tylko o jeden stopień, z co najmniej dwóch zajęć edukacyjnych.